

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Emilie Štěpánkové a soudců JUDr. Věry Oravcové, Ph.D. a Mgr. Ivana Šindlera ve věci

nezletilé:

dcery matky:

za účasti navrhovatelky: ; [jméno] [příjmení], narozená dne [datum]

zastoupená opatrovníkem Statutárním městem Plzeň

sídlem náměstí Republiky 1/1, 306 32 Plzeň

[jméno] [příjmení], narozená dne [datum]

bytem [adresa]

zastoupená advokátem Mgr. Petrem Kallou

sídlem Slavičkova 372/2, 160 00 Praha 6

[jméno] [příjmení], narozená dne [datum]

bytem [adresa]

zastoupená advokátem Mgr. Petrem Kallou

sídlem Slavičkova 372/2, 160 00 Praha 6

o návrhu na nezrušitelné osvojení

o odvolání matky nezletilé a navrhovatelky proti rozsudku Okresního soudu Plzeň-jih ze dne 1. 11. 2021, č. j. 3 Nc 4507/2020-82

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje Dana Nápravníková.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl návrh na osvojení nezletilé [jméno] [příjmení] navrhovatelkou [jméno] [příjmení] a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení.

2. V odůvodnění rozsudku dospěl soud k závěru, že navrhovatelka a matka nezletilé žijí v dlouhodobém registrovaném partnerském svazku a mimo nezletilou [jméno] pečují ještě o další dvě nezletilé děti, všichni žijí ve společné domácnosti. Navrhovatelka nebyla soudně trestána a její zdravotní stav je dobrý. Navrhovatelka se domáhala tzv. přiosvojení nezletilé dcery své partnerky při zachování rodičovských práv matky nezletilé. Soud prvního stupně odkázal na ustanovení § 3020 o. z., z něhož vyplývá, že pokud občanský zákoník používá slovo „manželství nebo manželé“, lze podle okolností dovodit „registrované partnerství“ nebo „partneri“, avšak s výjimkou, mimo jiné, části druhé občanského zákoníku – rodinné právo, obsahující též ustanovení upravující osvojení (§ 832 a § 833 o. z.), která dopadají na předmět řízení v dané věci. Zákonné ustanovení § 3020 bylo Obvodním soudem pro Prahu 5 předloženo Ústavnímu soudu k posouzení jeho ústavnosti a Ústavní soud dospěl v projednávané věci k závěru, že zákonná úprava protiústavní není. Toto stanovisko pak soud prvního stupně při rozhodování v této věci respektoval a je zákonem vázán. Současná právní úprava nedovoluje osvojení dítěte partnerem rodiče při zachování práv rodiče a z těchto důvodů soud návrh zamítl. Výrok o nákladech řízení odůvodnil ustanovením § 23 z. ř. s .

3. Proti tomuto rozsudku podaly matka nezletilé a navrhovatelka včasné odvolání, v němž podrobně popsaly jednotlivé aspekty případu, ať už jde o zjištěný skutkový stav, společný zájem matky a navrhovatelky, jakož i právní úpravu osvojení. Dále se ve svých úvahách vyjádřených v odvolání zabývaly právní úpravou manželství a registrovaného partnerství, jakož i důsledky právní úpravy na vztah navrhovatelky, matky nezletilé a samotné nezletilé. V neposlední řadě poukazují odvolatelky na ústavněprávní konsekvence daného případu, kdy akcentují zejména hodnoty jako je lidská důstojnost, zákaz diskriminace ve smyslu porušení zásady rovnosti, zásah do soukromého a rodinného života, nejlepší zájem dítěte a také se podrobně vyjadřují k otázce výchovy dětí osobami se stejnou sexuální orientací, a to odkazem na celou řadu odborných či vědeckých studií, které se touto oblastí zabývají. V neposlední řadě pak odvolatelky poukázaly na komparativní údaje ve smyslu možností stejnopohlavních párů a výchovy dětí těmito páry v jiných evropských státech. Rovněž hodnotily nález Ústavního soudu ze dne 19. 11. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 10/15. Navrhovatelka i matka se domnívají, že soud má v předmětné věci možnost záležitost posoudit tak, že přistoupí k ústavně konformnímu výkladu ustanovení § 794 až § 854 občanského zákoníku v tom smyslu, že pod pojmem „manžel“, užitý v těchto ustanoveních, bude chápán i registrovaný partner. Pak může rozhodnout o osvojení nezletilé navrhovatelkou za současného zachování příbuzenského vztahu mezi nezletilou a její matkou, stejně jako je tomu mezi mužem a ženou žijícími v manželství. Navrhly proto, aby odvolací soud návrhu matky a navrhovatelky vyhověl a tak změnil napadený rozsudek.

4. Odvolací soud podle § 28 z. ř. s. přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, postupem podle § 214 odst. 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že odvolání matky a navrhovatelky není důvodné.

5. V přezkoumávané věci soud prvního stupně rozhodoval o návrhu na vydání rozhodnutí, kterým by se nezletilá [jméno] stala osvojencem [jméno] [příjmení], coby jejího druhého rodiče. Dále bylo navrhováno, aby zápis o matce nezletilé nebyl z rodného listu vymazán a nezletilá by nadále nesla příjmení [příjmení]. Navrhovatelka argumentovala tím, že na základě současné právní úpravy, která neumožňuje osvojení nezletilého dítěte registrovanou partnerkou jeho matky se současným zachováním rodičovské odpovědnosti matky, dochází k porušování lidské důstojnosti.

Neumožněním osvojení je porušována i Úmluva o právech dítěte a není sledován nejlepší zájem dítěte, který je předním hlediskem jakékoli činnosti týkající se dětí. Navrhovatelka v návrhu odkázala na psychologické studie odborníků k otázkám vývoje dětí vychovávaných osobami s homosexuální orientací, jakož i na porovnání právních úprav v evropských státech. Navrhovatelka se domnívala, že v předmětné věci je možno přistoupit k ústavně konformnímu výkladu § 794 až § 854 občanského zákoníku v tom smyslu, že pod pojmem „ manžel “ užitým v těchto ustanoveních bude chápán i registrovaný partner. Pro případ, že by soud dospěl k závěru, že současný stav právní úpravy takovýto postup neumožňuje, bylo navrhováno předložení věci Ústavnímu soudu k posouzení ustanovení § 3020 o. z. a jeho souladu s ústavním pořádkem. Současně bylo návrhem požadováno, aby se [jméno] [příjmení] stala osvojitelem, coby druhým rodičem, a to dcery navrhovatelky [jméno] [příjmení], nezletilé [jméno] [příjmení], přičemž o poměrech této nezletilé bylo rozhodováno v řízení před soudem prvního stupně sp. zn. 3 Nc 4507/2020.

6. Soud prvního stupně doručil návrh na zrušení dotčené části občanského zákoníku Ústavnímu soudu a tento návrh byl veden pod sp. zn. Pl. ÚS 108/20. Usnesením Ústavního soudu ze dne 15. 12. 2020 byl návrh odmítnut z důvodu překážky litispendence, neboť obdobné řízení již probíhalo na základě návrhu Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. Pl. ÚS 28/19. V probíhajícím řízení soud prvního stupně vystupoval jako vedlejší účastník. Toto řízení bylo usnesením ze dne 4. 2. 2021, č. j. 3 Nc 4507/2020-58, přerušeno do rozhodnutí Ústavního soudu pod sp. zn. Pl. ÚS 28/19. Usnesením Ústavního soudu ze dne 15. 6. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 28/19, byl návrh Obvodního soudu pro Prahu 5 odmítnut. Za této situace soud prvního stupně provedl dokazování a zjistil, že navrhovatelka i nezletilá jsou občankami České republiky, navrhovatelka s matkou nezletilé žijí ve vztahu přes [anonymizováno] let a dne [datum] vstoupily do registrovaného partnerství. Společně vychovávají celkem tři děti, a to nezletilou [jméno], narozenou [datum], nezletilou [jméno], narozenou [datum], jejichž otec není znám a dále nezletilého [jméno] [příjmení], narozeného dne [datum]. Ohledně tohoto nezletilého nebyl návrh podán, neboť jeho otec neudělil souhlas s osvojením. Matkou nezletilé [jméno] je [jméno] [příjmení] a matkou nezletilé [jméno] je [jméno] [příjmení]. Společně žijí v rodinném domě na adrese [adresa], který je v podílovém spoluvlastnictví navrhovatelky a matky. Obě se na péči o děti a jejich hmotném zabezpečení podílejí od narození dětí. Majetkové poměry navrhovatelky jsou dobré, pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná. Nebyla soudně trestána a její zdravotní stav je dobrý. Nezletilé děti považují obě ženy za své rodiče, oslovují je jako „ mami [příjmení] “ a „ mami [jméno] “.

7. Soud prvního stupně aplikoval ust. § 794 až 835 o. z., která upravují institut osvojení. Dále aplikoval ust. § 3020 o. z., z něhož vyplývá, že ustanovení částí první, třetí a čtvrté o manželství a o právech a povinnostech manželů platí obdobně pro registrované partnerství a práva a povinnosti partnerů. Na základě aplikace těchto ustanovení pak dospěl k závěru, že současná právní úprava neumožňuje postup, který navrhovatelka uplatnila.

8. Podle § 3020 o. z. ustanovení částí první, třetí a čtvrté o manželství a o právech a povinnostech manželů platí obdobně pro registrované partnerství a práva a povinnosti partnerů.

9. Ze shora citované dikce zákonného ustanovení § 3020 o. z. vyplývá, že občanský zákoník neumožňuje aplikovat institut registrovaného partnerství na část druhou o. z. – rodinné právo, která obsahuje rovněž úpravu osvojení.

10. Skutkové závěry soudu prvního stupně hodnotil odvolací soud jako správné a úplné, koneckonců v tomto ohledu ani odvolatelky ničeho nenamítaly, kdy navíc souhlasily s rozhodnutím o opravném prostředku bez nařízení jednání, neboť v tomto konkrétním případě se jedná pouze o právní posouzení věci.

11. Pokud jde o právní posouzení věci, odvolací soud dospěl k závěru, že rozhodnutí soudu prvního stupně je v tomto ohledu třeba považovat za správné, neboť soud prvního stupně jednak

zvolil správnou právní normu, kterou správně aplikoval na posuzovaný případ, kdy dovedl, že postup navrhovaný navrhovatelkou není možné akceptovat za současné právní úpravy.

12. Odvolací soud si je vědom toho, že společenská realita se mění v náhledu na možnost

případného osvojení dítěte registrovaným partnerem biologického rodiče a je si vědom rovněž zákonodárných tendencí v jiných evropských státech. Právní úprava platná v České republice v současné době však neumožňuje vyhovět návrhu navrhovatelky, na základě něhož by bylo možno osvojit nezletilou a docílit tak tzv. přiosvojení nezletilé dcery své partnerky při zachování rodičovských práv matky nezletilé. Posuzovaný případ prošel rovněž testem ústavnosti v řízení před Ústavním soudem sp. zn. Pl. ÚS 28/19, avšak bez efektu pro danou věc. Na základě všech shora uvedených skutečností proto odvolacímu soudu nezbylo, než napadený rozsudek potvrdit jako věcně správný a v souladu se zákonem podle § 219 o. s. ř. Výrok o nákladech řízení byl odůvodněn ustanovením § 23 z. ř. s. a odvolací soud jej rovněž považuje za zcela správný, proto i tento výrok potvrdil podle § 219 o. s. ř.

13. Výrok o nákladech odvolacího řízení je odůvodněn ustanovením § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 23 z. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení podle jeho výsledku a současně nebyly zjištěny takové okolnosti případu, které by odůvodňovaly přiznání práva na náhradu nákladů některému z účastníků.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř.).

Plzeň 28. února 2022

JUDr. Emilie Štěpánková, v. r.
předsedkyně senátu